

Bronnen: Rijksoverheid en Omroepwest

Inhoud

Deel A: NAVO.....	2
Opdracht 1: Wat is de NAVO?	2
Deel B: Filmopdracht over de NAVO- top	3
Deel C: Eén voor allen en ieder voor zich?	4
Noord.....	4
West	6
Oost	8
Zuid	10
Deel D: Klassengesprek	12
Antwoordenblad.....	13
Deel A	13
Deel B	13
Deel C.....	14
Dossier 1	14
Dossier 2	15
Dossier 3	15

Deel A: NAVO

Opdracht 1: Wat is de NAVO?

Link: <https://schooltv.nl/video-item/clipphanger-wat-is-de-navo> (Wat is de NAVO? Clipphanger, 1:25)

Bekijk bovenstaand filmpje en maak de vragen.

1. Wat was de Koude Oorlog?
.....
2. Waarom werd de NAVO opgericht?
.....
3. Wat is artikel 5 en waarom is dit belangrijk voor de veiligheid van de NAVO landen?
.....
4. Heeft de NAVO een eigen leger? Leg je antwoord uit.
.....
5. Noem twee onderwerpen waar de NAVO nog meer bij helpt.
.....

Opdracht 2: Wat is de NAVO- Top?

Lees onderstaande bron en beantwoord de vragen. Deze worden klassikaal besproken.

Bron 1: NAVO-top 2025 in Den Haag

Op 24 en 25 juni 2025 is Nederland gastland voor de NAVO-top in het World Forum in Den Haag. Het is de 1e keer dat Nederland een NAVO-top organiseert. De organisatie van deze top is een kans om de positie als betrouwbare bondgenoot te versterken.

Nederland organiseert voor de 1e keer sinds de oprichting van de NAVO in 1949 een NAVO-top. Tijdens de top neemt de NAVO beslissingen die belangrijk zijn voor de wereldwijde vrede en veiligheid. Zeker in deze tijden, met veel conflicten in de wereld. Denk bijvoorbeeld aan de oorlog in Oekraïne.

Programma NAVO-top in het kort

Tijdens een NAVO-top praten leiders van verschillende landen over de veiligheid in de wereld. In het kort bestaat een NAVO-top uit:

- aankomst, welkomstceremonie en groepsfoto;
- vergaderingen met staatshoofden en regeringsleiders;
- vergaderingen met ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie;
- gesprekken tussen landen en organisaties;
- persconferenties;
- diners.

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/navo-top-2025/navo-top-2025-in-den-haag>

Beantwoord onderstaande vragen

1. Op welke dagen en in welke stad is de NAVO- Top?
.....
2. Waarom doet Nederland dit?
.....
3. Over wat wordt er bijvoorbeeld tijdens de NAVO- top gesproken?
.....
4. Noem twee zaken uit het programma van de NAVO- top.
.....

Deel B: Filmopdracht over de NAVO- top

Filmopdracht NAVO- Top Den Haag, juni 2025

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=z62JW96fkDk> (Dit is de grootste veiligheidsoperatie in Nederland ooit, 6:25)

Beantwoord onderstaande vragen

1. Waarom wordt Den Haag een vesting? Geef één voorbeeld.
.....
2. Hoeveel wereldleiders komen naar Den Haag?
.....
3. Op welk vliegveld komen alle wereldleiders binnen?
.....
4. Wat is het gevolg van de grootschalige politie-inzet voor andere evenementen in Nederland?
.....
5. Waarom is er rondom deze NAVO- top spanning? Leg dit uit door middel van één genoemd voorbeeld.
.....
6. In welk gebouw vergaderen de wereldleiders?
.....
7. Geef een voorbeeld van operatie 'Orange Shield'.
.....
8. Noem één veiligheidsmaatregel dat onzichtbaar is.
.....

Deel C: Eén voor allen en ieder voor zich?

Tijdens de NAVO-top schuiven landen uit alle windstreken aan. Hoe kijken de 32 lidstaten, met elk hun eigen prioriteiten en achtergronden, naar de belangrijkste uitdagingen voor het bondgenootschap?

Onderstaande drie thema's staan op de top centraal:

1. NAVO- norm
2. Oekraïne
3. Eenheid

Maak groepjes van 4 leerlingen en elk groepslid kiest één windrichting. Elke kompasstreek bestaat uit een groep landen (ook wel een blok genoemd).

Klik op onderstaande link en klik dan op NAVO Special en hierover maak je onderstaande vragen. De antwoorden deel je vervolgens met je groepsgenoten en een selectie hiervan wordt klassikaal besproken.

Link: <https://nos.nl/collectie/13989-navo-top-in-nederland>

Noord

Inleiding

Welke landen zitten er in je blok. Schrijf er minsten 4 op (indien mogelijk)

Dossier 1: NAVO- norm

- a. Hoeveel procent van het BBP moet minimaal worden besteed aan de NAVO?

- b. Hoeveel zou het volgens Mark Rutte in 2032 moeten zijn?

- c. Hoeveel landen van de 32 voldoen aan de NAVO- norm van 2014?

- d. Welk land geeft 4.1% uit en waarom zou dit land dat doen?

- e. Welke rol speelt de afstand tot Rusland in de mate van uitgave voor defensie?

- f. Hoeveel van het BBP geeft de Verenigde Staten uit aan defensie?

Visie van je blok op de NAVO- norm

- Wil jouw blok meer uitgeven aan defensie? Zo ja, hoe doen ze dat dan?
- En waarom doen ze dit?

Dossier 2: Oekraïne

- a. Welk land geeft de meeste steun aan Oekraïne?
.....
- b. Welke twee landen het minst?
.....
- c. Waarom zouden de oostelijke landen relatief veel steun aan Oekraïne geven?
.....

Mening van jouw blok over Oekraïne

- Welke rol speelt jouw blok in de steun aan Oekraïne?
- In hoeverre vinden zij dat Oekraïne onderdeel moet worden van de NAVO?

.....

.....

.....

.....

.....

Dossier 3: Eenheid

- a. Waardoor is militaire eenheid in de NAVO lastig te bereiken? Leg dit uit door middel van één voorbeeld.
.....
- b. Wat is het doel van de NAVO?
.....
- c. Welk land heeft de meeste militairen en hoeveel?
.....
- d. Welk land het minste en hoeveel?
.....
- e. Waarom is het gevaarlijk voor de wereldvrede als de Verenigde Staten uit de NAVO stapt?
.....
- f. Welke drie NAVO lidstaten hebben kernwapens?
.....
- g. In hoeverre kunnen en willen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk kernwapens gebruiken?
.....
- h. Met welk doel zijn 100.000 Amerikaanse soldaten in Europa gelegerd?
.....

Visie van jouw blok op de Eenheid

Waarom zit het Noordelijke machtsblok in een spagaat? Leg dit uit en gebruik in je antwoord de rol van de landen China en Rusland.

.....

.....

.....

.....

.....

Inleiding

Welke landen zitten er in je blok. Schrijf er minsten 4 op (indien mogelijk)

.....

Dossier 1: NAVO- norm

a. Hoeveel procent van het BBP moet minimaal worden besteed aan de NAVO?

.....

b. Hoeveel zou het volgens Mark Rutte in 2032 moeten zijn?

.....

c. Hoeveel landen van de 32 voldoen aan de NAVO- norm van 2014?

.....

d. Welk land geeft 4.1% uit en waarom zou dit land dat doen?

.....

e. Welke rol speelt de afstand tot Rusland in de mate van uitgave voor defensie?

.....

f. Hoeveel van het BBP geeft de Verenigde Staten uit aan defensie?

.....

Visie van je blok op de NAVO- norm

- Wil jouw blok meer uitgeven aan defensie? Zo ja, hoe doen ze dat dan?

- En waarom doen ze dit?

.....
.....
.....
.....
.....

Dossier 2: Oekraïne

a. Welk land geeft de meeste steun aan Oekraïne?

.....

b. Welke twee landen het minst?

.....

c. Waarom zouden de oostelijke landen relatief veel steun aan Oekraïne geven?

.....

Mening van jouw blok over Oekraïne

- Welke rol speelt jouw blok in de steun aan Oekraïne?

- En in hoeverre spelen de belangen van Oekraïne voor dit blok een rol?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Dossier 3: Eenheid

- a. Waardoor is militaire eenheid in de NAVO lastig te bereiken? Leg dit uit door middel van één voorbeeld.
.....
- b. Wat is het doel van de NAVO?
.....
- c. Welk land heeft de meeste militairen en hoeveel?
.....
- d. Welk land het minste en hoeveel?
.....
- e. Waarom is het gevaarlijk voor de wereldvrede als de Verenigde Staten uit de NAVO stapt?
.....
- f. Welke drie NAVO lidstaten hebben kernwapens?
.....
- g. In hoeverre kunnen en willen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk kernwapens gebruiken?
.....
- h. Met welk doel zijn 100.000 Amerikaanse soldaten in Europa gelegerd?
.....

Visie van jouw blok op de Eenheid

In hoeverre is het Westelijke blok bereid om Europa nog in de NAVO te steunen? Leg dit uit en gebruik in je antwoord de rol van de landen China en Rusland.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Inleiding

Welke landen zitten er in je blok. Schrijf er minsten 4 op (indien mogelijk)

.....

Dossier 1: NAVO- norm

a. Hoeveel procent van het BBP moet minimaal worden besteed aan de NAVO?

.....

b. Hoeveel zou het volgens Mark Rutte in 2032 moeten zijn?

.....

c. Hoeveel landen van de 32 voldoen aan de NAVO- norm van 2014?

.....

d. Welk land geeft 4.1% uit en waarom zou dit land dat doen?

.....

e. Welke rol speelt de afstand tot Rusland in de mate van uitgave voor defensie?

.....

f. Hoeveel van het BBP geeft de Verenigde Staten uit aan defensie?

.....

Visie van je blok op de NAVO- norm

- Wil jouw blok meer uitgeven aan defensie? Zo ja, hoe doen ze dat dan?

- En waarom doen ze dit?

.....
.....
.....
.....
.....

Dossier 2: Oekraïne

a. Welk land geeft de meeste steun aan Oekraïne?

.....

b. Welke twee landen het minst?

.....

c. Waarom zouden de oostelijke landen relatief veel steun aan Oekraïne geven?

.....

Mening van jouw blok over Oekraïne

- Welke rol speelt jouw blok in de steun aan Oekraïne?

- En in hoeverre vinden zij dat Oekraïne lid moet worden van de NAVO.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Dossier 3: Eenheid

- a. Waardoor is militaire eenheid in de NAVO lastig te bereiken? Leg dit uit door middel van één voorbeeld.
.....
- b. Wat is het doel van de NAVO?
.....
- c. Welk land heeft de meeste militairen en hoeveel?
.....
- d. Welk land het minste en hoeveel?
.....
- e. Waarom is het gevaarlijk voor de wereldvrede als de Verenigde Staten uit de NAVO stapt?
.....
- f. Welke drie NAVO lidstaten hebben kernwapens?
.....
- g. In hoeverre kunnen en willen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk kernwapens gebruiken?
.....
- h. Met welk doel zijn 100.000 Amerikaanse soldaten in Europa gelegerd?
.....

Visie van jouw blok op de Eenheid

Hoe kijkt dit blok naar de landen Rusland en China? Leg dit uit door middel van twee voorbeelden uit de tekst.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Inleiding

Welke landen zitten er in je blok. Schrijf er minsten 4 op (indien mogelijk)

Dossier 1: NAVO- norm

- a. Hoeveel procent van het BBP moet minimaal worden besteed aan de NAVO?

- b. Hoeveel zou het volgens Mark Rutte in 2032 moeten zijn?

- c. Hoeveel landen van de 32 voldoen aan de NAVO- norm van 2014?

- d. Welk land geeft 4.1% uit en waarom zou dit land dat doen?

- e. Welke rol speelt de afstand tot Rusland in de mate van uitgave voor defensie?

- f. Hoeveel van het BBP geeft de Verenigde Staten uit aan defensie?

Visie van je blok op de NAVO- norm

- Wil jouw blok meer uitgeven aan defensie? Zo ja, hoe doen ze dat dan? Zo nee, maak dan onderstaande vraag.
- En waarom doen ze dit niet?

Dossier 2: Oekraïne

- a. Welk land geeft de meeste steun aan Oekraïne?

- b. Welke twee landen het minst?

- c. Waarom zouden de oostelijke landen relatief veel steun aan Oekraïne geven?

Mening van jouw blok over Oekraïne

- Welke rol speelt jouw blok in de steun aan Oekraïne?
- En in hoeverre vinden zij dat Oekraïne lid moet worden van de NAVO.

Dossier 3: Eenheid

- a. Waardoor is militaire eenheid in de NAVO lastig te bereiken? Leg dit uit door middel van één voorbeeld.
.....
- b. Wat is het doel van de NAVO?
.....
- c. Welk land heeft de meeste militairen en hoeveel?
.....
- d. Welk land het minste en hoeveel?
.....
- e. Waarom is het gevaarlijk voor de wereldvrede als de Verenigde Staten uit de NAVO stapt?
.....
- f. Welke drie NAVO lidstaten hebben kernwapens?
.....
- g. In hoeverre kunnen en willen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk kernwapens gebruiken?
.....
- h. Met welk doel zijn 100.000 Amerikaanse soldaten in Europa gelegerd?
.....

Visie van jouw blok op de Eenheid

Hoe kijkt dit blok naar de landen Amerika, Rusland en China? Leg dit uit door middel van drie voorbeelden uit de tekst.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Deel D: Klassengesprek

In de afgelopen onderdelen heb je geleerd wat de NAVO is en waar de NAVO- top over gaat. Ook weet je de perspectieven over bepaalde onderwerpen van de verschillende landen uit de NAVO. In dit onderdeel ga je met je klasgenoten in gesprek over onderstaande stellingen. Dit kan in groepjes of klassikaal, dit hangt van je docent af.

Tips voor het gesprek:

Luister naar elkaar en laat elkaar **UITPRATEN**.

- Probeer geen oordeel te hebben, maar luister gewoon.
- Stel vragen aan de ander.

Zoals:

- Wat maakt dat je deze mening hebt?
- Waarop baseer jij je mening en argumenten?
- Hoe zouden anderen jouw mening kunnen opvatten?
- Welk gevoel krijg je bij sommige uitspraken en ideeën?

Stellingen

1. Het is goed dat Nederland de NAVO- top host
2. We moeten 3.5% van ons BBP inzetten voor de NAVO
3. We zouden dit zelfs naar 5% moeten verhogen
4. We hebben als Europa het land Amerika niet nodig voor de NAVO
5. Oekraïne mag toetreden tot de NAVO
6. China mag toetreden tot de NAVO
7. Rusland mag toetreden tot de NAVO
8. Nederland moet uit de NAVO
9. De NAVO moet een eigen leger krijgen

Antwoordenblad

Deel A

Opdracht 1

1. Wat was de Koude Oorlog?
Een periode van spanning en dreiging tussen de Sovjet-Unie (Rusland destijds) en Amerika
2. Waarom werd de NAVO opgericht?
Om een oorlog met de Sovjet-Unie te voorkomen en sterk te staan.
3. Wat is artikel 5 en waarom is dit zo belangrijk voor de veiligheid van de NAVO landen?
De afspraak dat NAVO landen elkaar helpen in tijden van militair conflict. Dit zorgt voor dreiging en afschrikking en hierdoor zijn we veiliger.
4. Heeft de NAVO een eigen leger? Leg je antwoord uit.
Nee, het is afhankelijk van andere landen voor soldaten, tanks etc.
5. Noem twee onderwerpen waar de NAVO nog meer bij helpt.
Rampen en humanitaire rampen

Opdracht 2

1. 24 en 25 juni
 2. Om zich te profileren als betrouwbare partner
 3. Over zaken zoals Oekraïne
 4. Twee van onderstaande voorbeelden.
- aankomst, welkomstceremonie en groepsfoto;
 - vergaderingen met staatshoofden en regeringsleiders;
 - vergaderingen met ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie;
 - gesprekken tussen landen en organisaties;
 - persconferenties;
 - diners.

Deel B

1. Het wordt helemaal afgezet en beveiligd. Bijvoorbeeld met luchtverdediging of schepen voor de stad. Overal leger en politie etc.
2. Meer dan 40
3. Schiphol
4. Die gaan niet door.
5. Door allerlei conflicten in de wereld zoals Oekraïne, Israël-Palestina (of Iran nu) en landen zoals Rusland hebben baat bij de verstoring ervan
6. World Forum
7. Overal soldaten, militaire vliegtuigen of bijvoorbeeld luchtverdediging etc.
8. De bommenzoeker of allerlei observatieteams etc.

Deel C

Vragen ABC zijn bij alle dossiers en blokken identiek. Behalve de visie van het blok

Dossier 1

- a. 2
- b. 5
- c. 23
- d. Polen, omdat zij erg dicht bij Rusland zitten. Ook vanwege de geschiedenis.
- e. Hoe dichter bij Rusland, hoe hoger de uitgaven.
- f. 3.4

Visies

Noord

Het strategische noorden steunt een hogere NAVO-norm, maar wil wel dat het stap voor stap en realistisch gebeurt. Deze landen vormen traditioneel de kern van de NAVO en investeren nu flink extra, met wat uitzonderingen hier en daar, ook om hun geloofwaardigheid richting de VS te benadrukken.

West

President Trump pleitte al tijdens zijn eerste presidentschap voor een ophoging van de NAVO-norm van 2 naar 5 procent. Zelf haalt de VS dat dus niet. Desondanks hamert de VS op hogere bijdragen van alle NAVO-leden. De bereidheid van Washington om te blijven investeren in Europese veiligheid hangt daar deels van af.

Oost

Meer uitgeven aan defensie? Voor de oostelijke flank van de NAVO is dat allang geen discussie meer. Die landen voelen de dreiging aan hun grenzen en vinden die hogere NAVO-norm, van minstens 5 procent, keihard nodig om Rusland geloofwaardig af te schrikken. 2032 vinden zij een mooi streven, maar eerder heeft hun voorkeur. Zo wil Polen dit jaar nog naar 4,7 procent, Litouwen zelfs naar 5 à 6 procent tegen 2030.

Zuid

De zuidelijke NAVO-landen lopen achter en tonen weinig enthousiasme. Spanje, Portugal, Italië: ze halen nog niet eens die 2 procent. Bezuinigingen en hoge staatsschulden, vooral in Italië, zitten dat doel in de weg.

Hun prioriteiten liggen bij het terugdringen van migratie en terrorisme, niet bij defensie of Rusland. Spanje wil het daarom anders: de term defensie-uitgaven moet breder, zodat ook cyberveiligheid, antiterrorisme en klimaatveiligheid meetellen. Zo hopen ze hun percentage op te krikken.

Dossier 2

- a. Amerika
- b. IJsland en Hongarije
- c. Omdat zij erg dicht bij Rusland liggen. Zij willen Rusland graag buiten hun grenzen houden.

Visie blokken

Noord

Het noorden draagt sterk bij aan de verdediging van Oekraïne, zowel met wapens, geld als diplomatie. Ook staan ze in principe achter NAVO-toetreding, maar dan wel als de oorlog voorbij is en hervormingen zijn uitgevoerd.

West

De VS was de belangrijkste bondgenoot en geldschieter voor Kyiv onder leiding van president Biden. Trumps beleid is gericht op het sluiten van een snelle deal, waarbij hij concessies van Oekraïne verwacht en de nadruk legt op Amerikaanse belangen. De recent gesloten grondstoffendeal tussen de VS en Oekraïne ligt geheel in de gekozen lijn van Trump.

Oost

Polen en de Baltische staten willen Oekraïne zo lang steunen als nodig is. Ze pleiten fel voor snelle NAVO-toetreding. Ook Slowakije en Tsjechië leveren flinke financiële bijdragen, al is Slowakije tegen NAVO-lidmaatschap. In Bulgarije en Roemenië ligt het ingewikkelder: die landen hadden jarenlang nauwe banden met Rusland, maar door de oorlog is de steun gekanteld richting Oekraïne.

Zuid

Het zuiden steunt Oekraïne wel volop in woorden, maar in daden dragen ze minder bij dan de rest. Dat zorgt regelmatig voor irritatie bij andere bondgenoten, vooral die in het oosten. En ook in de discussie over de NAVO-toetreding blijven de zuidelijke landen op de achtergrond.

Turkije (0,01 procent van het bbp) en Griekenland (0,07 procent) varen hun eigen koers. Ze hebben relatief het minst bijgedragen van alle zuidelijke landen. Zo steunt Turkije Oekraïne wel in woord, maar houdt het land tegelijk de banden met Rusland warm.

Dossier 3

- a. Er is geen eigen NAVO leger. De soldaten spreken vreemde talen en veel materiaal is opgedeeld of anders.
- b. Samen sterk staan.
- c. Amerika, 1.3 miljoen
- d. Luxemburg, 900 soldaten
- e. Amerika zorgt voor veel soldaten en materiaal. Daarnaast zijn veel landen afhankelijk van hun hulp en technologie.
- f. Frankrijk, VK en USA
- g. Ze kunnen het wel, maar de UK heeft de hulp van de USA nodig. Frankrijk wil daarentegen liever geen kernwapens inzetten.
- h. Om Rusland af te schrikken

Visies blokken

Noord

Het Noorden zit in een spagaat. Ze willen meebewegen met de VS en houden China scherp in de gaten, maar zien Rusland als de grootste, directe dreiging. Tegelijk willen ze niet opnieuw meegesleurd worden in een Koude Oorlog, deze keer tussen de VS en China. Bovendien is China voor veel Noord-Europese landen een belangrijke handelspartner. Dus denken zij wel twee keer na voor ze iets doen wat die goede handelsrelatie mogelijk kan schaden.

West

De VS bestempelt China als de grootste geopolitieke uitdaging en prioriteit. Rusland zien zij als een “acute dreiging” die op korte termijn opgelost moet worden. Daarnaast vindt Trump vooral dat het tijd is dat Europa op eigen benen gaat staan.

Oost

De oostelijke landen zijn het roerend met elkaar eens: Rusland is de grote dreiging. Logisch ook, ze delen een grens met de Russen. Daarom is het cruciaal dat alle neuzen dezelfde kant op blijven staan: richting Rusland.

De focus verleggen naar China? Dat land wordt door de oostelijke NAVO-flank vooral gezien als bondgenoot van Rusland, die via hybride oorlogsvoering voor extra problemen zorgt. Niet als dreiging op zich dus.

Dat de NAVO China in 2022 officieel een "uitdaging" noemde? Prima. Maar de oostelijke landen verzetten zich fel tegen elke verschuiving van NAVO-middelen weg van Europa.

Zuid

De zuidelijke landen willen dat de VS betrokken blijft bij de Europese veiligheid, maar ze willen niet dat hun eigen zorgen ondergeschikt raken aan de confrontatie tussen de grootmachten Rusland en China.

Hongarije verzet zich fel tegen plannen om van de NAVO een "anti-China-blok" te maken. Voor de Balkan-landen ligt het nog ingewikkelder, door de enorme Chinese investeringen in hun infrastructuur, grondstoffen en mijnen.